

Відповідно до розпорядженням ОДА наші вчителі проводили онлайн-уроки зі всіх предметів для тих, хто вимушений був тимчасово покинути Україну.

Цей досвід ще раз підтвердив, що для обміну інформацією доцільно організувати додаткові комунікаційні канали, чати, групи, у яких учні матимуть змогу обговорювати власні знахідки, обмінюватися покликаннями на цікаві ресурси, ділитися оцінкою онлайн-джерел і враженнями після роботи з ними.

Зазначу, що цього року в Будапешті (за підтримки Міністерства освіти Угорщини) відкрилася мовна школа імені Лесі Українки, яка працює за підручниками «Українська мова» 1-4 кл.С.Криган та Ю.Сергійчук).

Разом з цим, доцільно було б при МОН України, Інституті педагогіки НАПН України, ІМЗО проводити тренінги, вебінари, щодо створення нових, сучасних підручників з участю науковців та авторів підручників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богданець-Білоskalенко Н. *Підсумкове оцінювання в умовах дистанційного навчання. Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі*: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конференції., м. Київ, 20-21 квітня 2022 р. Видавничий центр КНУКіМ, 2023. С. 80-81.

2. Криган С., Сергійчук Ю. Українська мова та читання : підручник для 3 класу з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти у 2-х частинах. Чернівці: Букрек, 2020.

Топузов О. М.

*Інститут педагогіки НАПН України
(Київ, Україна)*

Чалий А. В.

*Інститут педагогіки НАПН України
(Київ, Україна)*

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ОСВІТИ

В останні декілька років система освіти в Україні загалом та вищої освіти зокрема зазнає суттєвих перетворень – структурних, змістових, технологічних змін. Одним із головних напрямів реформування освіти, який задовольняє потреби майбутніх фахівців в інтелектуальному і професійному розвитку, є індивідуалізація освітньої діяльності здобувачів освіти.

Відповідно до визначення М. Пісоцької, індивідуальний підхід є одним із провідних принципів педагогіки, згідно з яким в освітній роботі з суб'єктами навчання реалізується цілеспрямований педагогічний вплив на всіх суб'єктів навчання, який базується на знанні їхніх особистісних рис і потреб. Індивідуальний підхід виявляється необхідною умовою забезпечення ефективності освітнього процесу, оскільки будь-який вплив здійснюється через особливості кожної окремої особистості (Пісоцька, 2018).

М. Скрипник, досліджуючи проблему індивідуального навчання, зазначає, що це форма, модель організації навчального процесу за якої педагог співпрацює лише з одним учнем; а кожен учень взаємодіє з різноманітними засобами навчання (підручники, комп'ютерна техніка і т.ін.) (Скрипник, 2001).

С. Гончаренко та В. Володько дають наступне визначення поняттю індивідуалізації – це організація такої системи взаємодії між учасниками освітнього процесу, за якої найбільш ефективно реалізуються індивідуальні особливості кожного з учасників, окреслюються перспективи подальшого розумового розвитку та гармонійного вдосконалення їх

особистості, відбувається добір засобів, які компенсують наявні недоліки та сприяють формуванню індивідуального стилю діяльності майбутнього фахівця (Гончаренко, & Володько, 1995).

В умовах індивідуалізації навчання формуються й розвиваються такі необхідні якості особистості, як самостійність, ініціативність, творчість, упевненість у своїх силах, завзяття щодо майбутньої професійної діяльності – якості, котрі потрібні майбутньому фахівцеві, який буде діяти за нових суспільних умов.

Таким чином, індивідуалізацію навчання в процесі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти можна розглядати як особливу організацію вивчення навчальних дисциплін, яка сприятиме розширенню обсягу знань з їхнього майбутнього фаху, а також знань у галузі психології та педагогіки, опануванню способами застосування форм, методів, засобів індивідуальної роботи. Така форма організації освітнього процесу створює люфт навчального часу, забезпечує додаткові можливості для переходу від стандартної програми навчання до індивідуальної самостійної роботи здобувачів відповідного рівня освіти без збільшення навчального навантаження; мотивує їх до набуття необхідного професійного досвіду, розроблення індивідуального стилю навчальної діяльності; створює сприятливі умови для посилення індивідуального підходу в процесі оволодіння професійно значущими знаннями, вміннями, компетентностями та розвитку творчих здібностей; стимулює когнітивний розвиток майбутніх фахівців; сприяє становленню суб'єкт-суб'єктних відносин між викладачами та студентами. Одним із можливих шляхів реалізації принципу індивідуалізації навчання здобувачів освіти другого (магістерського) рівня, на нашу думку, є вивчення психолого-педагогічних дисциплін, яке підготує здобувачів освіти до здійснення професійно-педагогічної діяльності.

Особливістю підготовки здобувачів освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти є те, що освітньо-науковими програмами підготовки передбачено вивчення блоку психолого-педагогічних дисциплін задля забезпечення можливості опанування додатковою кваліфікацією – кваліфікацією викладача вищої школи.

Психолого-педагогічна підготовка в системі освіти здобувачів другого (магістерського) рівня є необхідною умовою становлення особистості майбутнього фахівця, складовою його професійної компетентності. Значення вивчення дисциплін психолого-педагогічного блоку для магістрів зростає, оскільки педагогіка – це наука про виховання, освіту та навчання людей на всіх етапах їхнього розвитку. Не буде успішною діяльність працівників будь-якої сфери без знань з психології – науки «про душу людини»; науки, яка досліджує психічну діяльність індивіда, а також закономірності функціонування та розвитку людини.

Реалізація ефективної та якісної системи навчання, підготовка фахівців відповідно до вимог європейських і національних стандартів вищої освіти, підвищення рівня готовності здобувачів освіти – майбутніх фахівців – як до професійної, так і викладацької діяльності, спричиняє збереження надбань вищої освіти, традиційних форм, методів і засобів навчання в закладах вищої освіти, а також застосування сучасних педагогічних технологій в освітній діяльності закладів вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеева, С. (2022). Сучасні аспекти індивідуалізації навчання у закладах загальної середньої освіти в умовах інформатизації. *Педагогічні науки: Теорія та практика*, 1 (40), 11–16.
2. Алексеева, С., Арістова, Н., Малихін, О., & Попов, Р. (2022). Дидактичні форми організації освітнього процесу сучасного закладу освіти. *Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Історія», Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка»)*, 1 (1), 339–347.
3. Гончаренко, С., & Володько, В. (1995). Проблеми індивідуалізації процесу навчання. *Педагогіка і психологія*, 1, 14–18.

4. Єремєєва, В. (2015). Індивідуалізація як перспективний спосіб створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя. У *Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія* (с. 210–230).
5. Малихін, О., & Гавриленко, А. (2018). Дидактичні умови формування індивідуальних стратегій навчання студентів філологічних спеціальностей. *Молодь і ринок*, 11(166), 28–32.
6. Малихін, О., Павленко, І., Лаврентьєва, О., & Матукова, Г. (2014). *Методика викладання у вищій школі*.
7. Пісоцька, М. (2018). *Індивідуалізація навчання студентів природничо-математичних спеціальностей у вищих педагогічних навчальних закладах другої половини ХХ – початку ХХІ століття : теорія і практика*. Видавництво Іваненка І.С.
8. Скрипник, М. (2001). Технологія індивідуалізації навчання в післядипломній освіті педагогів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: збірник наукових праць*, 4, 85–90.
9. Топузов, О., Малихін, О., & Опалюк, Т. (2018). *Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя*.
10. Чемерис, О., Кулик, І., & Прокоф'єв, Є. (2023). Індивідуалізація навчання у ЗВО як необхідна умова підвищення якості професійної підготовки. *Молодь і ринок*, 6/214, 120–125.
11. Topuzov, O., Malykhin, O. V., & Aristova, N. O. (2021). System of psychological and didactic tasks players in the educational process face in the paradigm “teachers–schoolchildren–parents” amid the Covid-19 pandemic. *Education: Modern Discourses*, (4), 23–31.
12. Topuzov, O., Malykhin, O., Aristova, N., Popov, R., & Zasyekina, T. (2022, May). Individualized Learning in The Context of Blended Mode of The Educational Process in Secondary School: Challenges And Expectations. In *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*, Vol. 1, 560–571.
13. Topuzov, O., Malykhin, O., Usca, S., & Aristova, N. (2021, May). Ukrainian-Latvian comparative studies on university education: common European values and current challenges. In *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference* (Vol. 1, pp. 696–706).
14. Topuzov, O., Saukh, P., Saukh, I., & Ogrodzka-Mazur, E. (2022). A Humane Paradigm as the Conceptual Core of Education in the Age of Information Society. *The New Educational Review*, 68, 60–69.

Чорна Н. О.

*Фаховий коледж зварювання та електроніки
імені Є.О. Патона
(Дніпро, Україна)*

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ» ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційна освіта представляє форму навчання, що рівноцінна з усіма існуючими на сьогодні видами навчання у ЗВО та реалізується, в основному, з використанням технологій дистанційного навчання. В свою чергу технології дистанційного навчання складаються з педагогічних, тобто опосередкованого активного спілкування викладачів зі здобувачами освіти з використанням телекомунікаційного зв'язку і методології індивідуальної роботи здобувачів освіти з структурованим навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді та інформаційних технологій, тобто технологій створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу навчального процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку.